

Realisatie Jachthaven De Schelphoek te Hoorn

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

1 maart 2005 / rapportnummer 1489-42

commissie voor de milieueffectrapportage

Gemeenteraad van Hoorn
Postbus 603
1620 AR HOORN

uw kenmerk
04.24009

uw brief
16 december 2005

ons kenmerk
1489-43/Br/gl

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het MER
Realisatie Jachthaven De Schelphoek te
Hoorn

doorkiesnummer
(030) 234 76 21

Utrecht,
1 maart 2005

Geachte Raad,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Realisatie Jachthaven De Schelphoek te Hoorn.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

drs. L. van Rijn-Vellekoop
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Realisatie Jachthaven De Schelphoek te
Hoorn

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Realisatie Jachthaven De Schelphoek te Hoorn

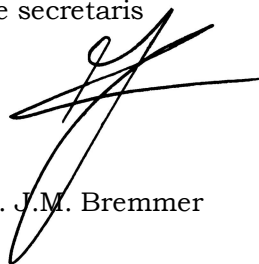
Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over de Realisatie van de Jachthaven De Schelphoek te Hoorn,

uitgebracht aan Gemeenteraad van Hoorn door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.

Realisatie Jachthaven De Schelphoek te Hoorn,

de secretaris

ir. J.M. Bremmer

de voorzitter

drs. L. van Rijn - Vellekoop

Utrecht, 1 maart 2005

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET MER	2
3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Achtergrond, probleemstelling en doel.....	2
3.2 Beleidskader	2
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	4
4.1 Voorgenomen activiteit	4
4.2 Alternatieven	4
4.2.1 Locatiekeuze.....	4
4.2.2 Meest milieuvriendelijk alternatief.....	4
4.2.3 Voorkeursalternatief.....	5
4.2.4 Referentie	5
5. MILIEUEFFECTEN.....	5
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN	7
7. LEEMTEN IN INFORMATIE.....	7
8. EVALUATIEPROGRAMMA.....	7
9. SAMENVATTING VAN HET MER	7
10. VORM EN PRESENTATIE.....	7

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 16 december 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in het Westfries Weekblad d.d. 22 december 2004
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen
- 5a. Gebiedsbescherming
- 5b. Soortenbescherming

1. INLEIDING

De gemeente Hoorn wil de havencapaciteit van Hoorn uitbreiden. Daarom wil de gemeente de ontwikkeling van een nieuwe jachthaven aan de Zuiderzeedijk, op de locatie Schelphoek, mogelijk maken. De jachthaven zal gerealiseerd worden door een particuliere initiatiefnemer. De jachthaven zal plaats bieden aan 500 tot 800 ligplaatsen. Het initiatief omvat naast ligplaatsen voorzieningen als een botenhelling en een botenkraan, parkeervoorzieningen en bouwkundige voorzieningen ten behoeve van wonen (enkele tientallen drijvende woningen), een zeilopleiding, een wedstrijdcentrum en nautische bedrijvigheid.

Om de jachthaven te kunnen realiseren moet een nieuw bestemmingsplan worden opgesteld. De gemeenteraad van Hoorn is hiervoor bevoegd gezag. Omdat het om meer dan 500 ligplaatsen gaat, moet milieueffectrapportage (m.e.r.) worden doorlopen.

Bij brief van 16 december 2004¹ is de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER). De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in het Westfries Weekblad². Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. – verder aangeduid als ‘de Commissie’³. Het bedoelt aan te geven welke informatie het MER moet bieden om het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

Via de gemeente heeft de Commissie kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden. Tevens heeft de Commissie heeft inzage gekregen in een drietal documenten die de voorgenomen activiteit onderbouwen, namelijk de Natuurtoets Jachthaven Schelphoek van juni 2003, de haalbaarheidsstudie definitiefase haven Schelphoek van juli 2003 en het document Kaap Hoorn, ontwikkeling van een nautisch centrum van september 2004. Waar nodig verwijst de Commissie naar deze documenten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie.

¹ zie bijlage 1.

² zie bijlage 2.

³ zie bijlage 3.

⁴ zie bijlage 4.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET MER

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- inzicht in het plan en het programma, zoals de ligging van de diverse voorzieningen, de evenementen, de parkeerbehoefte en de parkeervoorzieningen en de ontsluiting;
- de effecten tijdens de aanlegfase en tijdens het bedrijf van de haven op de watervogelsoorten op grond waarvan het Markermeer is aangewezen of begrenst als speciale beschermingszone in het kader van de Vogelrichtlijn;
- mogelijke maatregelen ter voorkoming van effecten op deze watervogelsoorten.

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht.

3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

3.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

In de startnotitie wordt ingegaan op achtergrond, probleemstelling en doel. Genoemd wordt dat een groot aantal plannen bestaat voor uitbreiding van bestaande - en voor nieuwe jachthavens, georiënteerd op het IJsselmeer en het Markermeer. Hoe moet het initiatief gezien worden in relatie tot deze initiatieven in hetzelfde vaargebied en hetzelfde marktgebied? In hoeverre voorziet de Schelphoek in een behoefte als de overige plannen ook worden gerealiseerd?

3.2 Beleidskader

In de startnotitie wordt ingegaan op het beleidskader en de betekenis daarvan voor het initiatief. Ga in aanvulling daarop in op de volgende zaken.

In de startnotitie wordt een mogelijke strijdigheid met het Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord gesignaleerd (de locatie Schelphoek staat aangegeven als uitsluitingsgebied)⁵. Ga in het MER in op de actuele stand van zaken.

Watertoets

In het overzicht mist een verwijzing naar de Watertoets. Bij de voorbereiding van een bestemmingsplan moet de Watertoets worden doorlopen. De Watertoets omvat het hele proces van vroegtijdig informeren, adviseren, afwegen en beoordelen van ruimtelijke plannen over de mate waarin rekening is gehouden met waterhuishoudkundige aspecten. Samen met de betrokken waterbe-

⁵ Hier wordt ook op ingegaan in inspraakreactie nr. 3 van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland.

heerder(s) moet worden nagegaan wat de beleidsuitgangspunten zijn en wat de consequenties daarvan op het plan zijn. Geef de randvoorwaarden en uitkomsten van de Watertoets in het MER weer.

Nieuwe Natuurbeschermingswet

Medio mei 2005 zal de nieuwe Natuurbeschermingswet in werking treden. Daarmee wordt de gebiedsbescherming in de Nederlandse wetgeving vastgelegd. De belangrijkste wijziging ten opzichte van de huidige situatie, waarbij sprake is van rechtstreekse werking van zowel de Vogel- als de Habitatrichtlijn, houdt in dat er sprake zal zijn van een vergunningstelsel. Een initiatiefnemer van een project dat de natuurlijke kenmerken kan aantasten van een Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied moet vanaf die datum een vergunning aanvragen bij de provincie of provincies die verantwoordelijk is (of zijn) voor het desbetreffende beschermde gebied. Zonder een toegekende Natuurbeschermingswetvergunning kan het project geen doorgang vinden.

De procedure in het kort

Een initiatiefnemer moet beoordelen of het initiatief van invloed kan zijn op de soorten en/of habitats op grond waarvan het gebied is aangewezen (Vogelrichtlijngebied) of aangemeld (Habitatrichtlijngebied) als speciale beschermingszone. Wanneer aantasting niet is uit te sluiten dient een vergunning te worden aangevraagd bij de provincie.

In een Vogelrichtlijngebied (zoals het Markermeer) moet beoordeeld worden of het project afzonderlijk of in combinatie met andere projecten (cumulatie) kan leiden tot significante gevolgen (zie bijlage 5A). Wanneer dat niet kan worden uitgesloten dient een passende beoordeling te worden gemaakt door de initiatiefnemer. Een vergunning wordt pas verleend wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Indien aantasting niet kan worden uitgesloten is een vergunning alleen mogelijk wanneer er geen andere alternatieven zijn en er sprake is dwingende redenen van groot openbaar belang (zie bijlage 5A).

De Schelphoek ligt net buiten Vogelrichtlijngebied Markermeer. Daar het plan van invloed kan zijn op de vogelpopulaties is hier mogelijk de externe werking van belang⁶. Dat betekent dat aangegeven moet worden welke prioritaire soorten in het Vogelrichtlijngebied beïnvloed kunnen worden. Hoofdstuk 5 gaat hier verder op in. In bijlage 5A wordt nader ingegaan op de vereisten die het gevolg zijn van de Natuurbeschermingswet.

Soortbescherming

In aanvulling op hetgeen in de startnotitie over de Flora- en Faunawet wordt vermeld, wijst de Commissie er op dat sinds kort het gewijzigde Besluit beschermde plant- en diersoorten (Staatsblad 2004, 501) geldt. Dit besluit van 10 september 2004 maakt onderscheid in drie categorieën beschermde soorten. Ten aanzien van categorie 1 (algemene soorten) en ruimtelijke ontwikkelingen geldt het volgende. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten van tabel 1 voor artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet (hieronder vallen Mol en enkele muizensoorten). Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In bijlage 5B wordt nader ingegaan op de soortbescherming.

⁶ De bescherming richt zich namelijk niet uitsluitend op *gebieden*, maar ook op de *soorten* op grond waarvan (in dit geval) het Markermeer als speciale beschermingszone, ofwel Natura-2000 gebied onder de Vogelrichtlijn is aangewezen en om de soorten waarbij het voorkomen bij de begrenzing is meegenomen.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Voorgenomen activiteit

In §3.2 wordt kort ingegaan op de voorgenomen activiteit. In het MER moeten het plan en het programma duidelijk gemaakt worden. Dat houdt in dat inzicht gegeven moet worden in:

- de ligging van de diverse voorzieningen, zoals de locatie van de aanlegsteigers, de woningen, het opleidingscentrum etc.;
- aard, aantallen en tijdstippen van de evenementen;
- de parkeervoorzieningen (aantal, plaats) en de parkeerbehoefte bij normaal bedrijf en bij evenementen;
- uit de Natuurtoets (p.26) blijkt dat er sprake zal zijn van een vooroever met een ecologische functie. Beschrijf de ligging, inrichting en de functie.

Geef de verschillende onderdelen van het initiatief duidelijk op kaart aan.

Beschrijf de activiteiten in de aanlegfase, zoals heien en baggeren ten behoeve van de haven en de vaargeul.

Ga in op de verplaatsing vanuit de havens bij het centrum van Hoorn. Wordt de hele haven van Hoorn actief verplaatst en ingevuld voor passanten of wordt dit aan de markt overgelaten? Hoeveel extra boten worden er verwacht als gevolg van het initiatief? Ga in op het aantal extra vaarbewegingen als gevolg van het initiatief en geef globaal aan welke routes gevolgd worden.

Uit de haalbaarheidsstudie blijkt dat er verschillende ontsluitingsmogelijkheden zijn overwogen. Beschrijf de uiteindelijk gekozen ontsluiting. Ga kort in op de afwegingen die bij deze keuze een rol hebben gespeeld.

4.2 Alternatieven

4.2.1 Locatiekeuze

De Commissie acht de keuze voor de locatie Schelphoek in de startnotitie voldoende onderbouwd. Er hoeven geen locatiealternatieven te worden uitgewerkt, *tenzij* blijkt dat er sprake is van significante aantasting van wezenlijke waarden. Op grond van de Natuurbeschermingswet kan het dan nodig zijn om alternatieve locaties te beschouwen (zie §3.2 van dit advies).

4.2.2 Meest milieuvriendelijk alternatief

Volgens de startnotitie zal in het MER onderzocht worden of varianten ten aanzien van het aantal ligplaatsen, de positionering van de verschillende planonderdelen, de ontsluiting en duurzaam bouwen verschillend scoren qua milieueffecten. Het meest milieuvriendelijk alternatief (mma) zal bestaan uit de meest milieuvriendelijke varianten en worden aangevuld met maatregelen om negatieve milieueffecten zoveel mogelijk te beperken.

Richt het mma in eerste instantie op het beperken van negatieve gevolgen voor de water- en broedvogels. Gedacht kan worden aan:

- demping lichteffecten voor 's nachts aanwezige watervogels;
- bij de keuze voor de aanlegperiode rekening houden met overwinterende watervogels;
- aanleg van groenstroken voor foeragerende vleermuizen langs de kust van het Markermeer;
- inrichting en gebruik van de vooroever.

Daarnaast dient het mma zich te richten op het beperken van de negatieve gevolgen die gerelateerd zijn aan de toenemende verkeersbewegingen en parkeren. Ook kan de geluidszone van het bedrijventerrein Schelphoek een rol spelen.

4.2.3 Voorkeursalternatief

Geef aan op welke onderdelen het voorkeursalternatief afwijkt van het mma en welke afwegingen hierin een rol hebben gespeeld.

4.2.4 Referentie

De referentiesituatie kan beschreven worden conform §3.4.1 van de startnotitie.

5. MILIEUEFFECTEN

In hoofdstuk 4 en 5 van de startnotitie wordt ingegaan op de beschrijving van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling en de te beschrijven aspecten. De relevante milieuaspecten worden hierin genoemd. Hierna volgen enkele aanvullingen voor de beschrijving.

Huidige situatie: bedrijventerrein Schelphoek

Beschrijf het gebruik van het bedrijventerrein Schelphoek met de geluidcontouren en de stofemissies en de eventuele gebruiksbepalingen voor de nieuwe haven en woningen die daaruit voortvloeien.

Natuur

In het MER moet onderzocht worden of er sprake kan zijn van significante effecten op de watervogels zoals genoemd in §4.2 van de startnotitie.

Het plangebied grenst direct aan de Speciale Beschermingszone Markermeer (aangewezen onder de Vogelrichtlijn). Daar het plan van invloed kan zijn op de vogelpopulaties op grond waarvan het Markermeer is aangewezen, kan hier externe werking aan de orde zijn. Dat betekent dat aangegeven moet worden welke aanwijzing- en begrenzingsoorten (hierna prioritaire soorten) beïnvloed kunnen worden door de ingreep⁷. Houd hierbij rekening met de staat van instandhouding van de prioritaire soorten. Momenteel worden hiervoor drempelwaarden opgesteld⁸.

⁷ Mogelijk kan gebruik gemaakt worden van stukken over vergelijkbare projecten zoals MER Meerdijkhaven Lelystad (o.a. rapport Waardenburg 01-019).

⁸ Informatie hierover kan verkregen worden bij het RIZA.

Beschrijf in het MER:

- verspreiding en aantal: waar bevinden zich concentraties van de prioritaire soorten en om hoeveel vogels gaat het;
- wat is de ecologische functie van het gebied voor de prioritaire soorten. Denk aan rust-/slaapfunctie, foerageerfunctie (bijvoorbeeld driehoeksmosselen, zandspiering, kranswieren), misschien ook ruifunctie. Vermeld voor zover bekend in hoeverre bepaalde activiteiten dag- dan wel nachtgebonden zijn;
- verstoring van vogels of hun voedsel:
 - als gevolg van activiteiten tijdens de aanlegfase (licht, geluid door bijv. heien, opwerveling van bodemmateriaal door baggeren);
 - als gevolg en de activiteiten in de haven en van de extra vaarbewegingen. Houd rekening met soortspecifieke vlucht- en verstoringafstanden. Houd er rekening mee dat sommige soorten al vroeg in het winterseizoen aanwezig zijn (bijvoorbeeld Tafeleend in september);
 - door licht of geluid (met name overwinterende watervogels).

De IJsselmeerdijk is mogelijk een belangrijke trek- of fourageerroute voor bepaalde vleermuizen, waarbij sommige zijn genoemd in Bijlage IV van de Habitatrictlijn. Vermeld welke soorten dat zijn en of, en zo ja in welke mate het initiatief effect kan hebben op trekbewegingen van vleermuizen.

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Ga in op de relatie met de oude binnenstad en onderbouw dat er geen invloed is op het beschermde stads- en dorpsgezicht.

Uit een inspraakreactie van de Rijksdienst voor Oudheidkundige Bodemonderzoek⁹ blijkt dat er in het water van de Hoornsche Hop 2 scheepswrakken gesitueerd zijn. Geef op kaart de ligging van de scheepswrakken aan en geef aan welke maatregelen genomen worden om de wrakken te markeren. De kans wordt groot geacht om andere scheepswrakken aan te treffen. Hoe wordt hier mee om gegaan?

Bodem en water

Geef op kaart de huidige waterdiepte aan van de locatie en de verbinding naar het open water. Zie hiervoor de Hydrografische kaart IJsselmeer nr. 1810. Geef aan wat de meest logische routes zijn naar het vaargebied. Geef aan of er gebaggerd moet worden en of betonning van de route noodzakelijk is.

Geef aan wat de invloed van de nieuwe haven is op de uitstroomcapaciteit van het gemaal¹⁰. Ga tevens in op de kwaliteit van het geloosde water.

Verkeer

Onderbouw dat de ontsluiting geen extra druk op het centrum van Hoorn geeft. Ga in op het positieve effect van ontlasting van het centrum.

⁹ Zie inspraakreactie nr. 1 van het ROB.

¹⁰ Zie ook inspraakreactie nr. 2 van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden.

7. LEEMTEN IN INFORMATIE

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieu-informatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

De gemeente Hoorn moet bij het besluit aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

In het evaluatieonderzoek dienen in ieder geval de effecten op watervogels meegenomen te worden.

9. SAMENVATTING VAN HET MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

10. VORM EN PRESENTATIE

De omvang van de voorgenomen activiteit rechtvaardigt een beknopt MER. Maak zoveel mogelijk gebruik van (recent) kaartmateriaal met een duidelijke legenda en goed leesbare topografische namen.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Realisatie Jachthaven De Schelphoek te Hoorn

(bijlagen 1 t/m 5)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 16 december 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Sector Ruimte

Commissie voor de
milieueffectrapportage
Postbus 2345
3500 GH Utrecht

Afdeling Stadsontwikkeling / Ruimtelijke Ordening
contactpersoon hr. T. van der Lee
doorkiesnummer 0229 252462
e-mailadres t.vd.lee@hoorn.nl

Hoorn, 16 DEC. 2004

uw brief van
uw kenmerk
ons kenmerk 04.2400g
bijlagen diverse
onderwerp startnotitie MER jachthaven
Commissie voor de Schelphoek
milieu-effectrapportage

Geachte commissie,

Winer	ingekeken: 20 DEC. 2004
nummer 1489-1 ^r /m4	
doosnr HL/bib/gL	

3x

Op de locatie Schelphoek in het zuidoosten van Hoorn wordt in en aan het Markermeer een nieuwe jachthaven met maximaal 800 ligplaatsen en overige voorzieningen ontwikkeld. Naast voorzieningen als een botenhelling, een botenkraan en parkeervoorzieningen worden ook bouwkundige voorzieningen gerealiseerd. Deze voorzieningen zullen ruimte bieden aan een zeilopleiding- en wedstrijdcentrum voor de jeugd en de mindervalide zeilers en aan nautische bedrijvigheid zoals een jachtmakelaar, een zeilmakerij, een tuigerij en een watersportwinkel. Tevens voorziet de voorgenomen activiteit in de realisatie van enkele tientallen waterwoningen. De bouwkundige- en aanlegvoorzieningen worden zoveel mogelijk drijvend uitgevoerd.

Hiervoor is het noodzakelijk dat een milieueffectrapportage wordt opgesteld. In het kader daarvan ontvangt u op grond van paragraaf 7.5 Wet milieubeheer (Wm) het volgende:

- In drievoud de Startnotitie m.e.r. Realisatie jachthaven De Schelphoek;
- het concept van de publicatie;
- het raadsvoorstel en raadsbesluit waarin de bevoegdheden van de gemeenteraad zijn gedelegeerd en gemandateerd aan ons college met daarin de nodige informatie.

Met de toezending van deze stukken wordt voldaan aan het gestelde in artikel 7.13, lid 1, juncto artikel 7.12, lid 3 Wm.

De openbare kennisgeving op grond van artikel 7.13, lid 2 juncto 7.12, lid 4 Wm zal plaatsvinden op woensdag 22 december 2004. De periode van terinzageligging is van 23 december 2004 tot en met 19 januari 2005.

Wij verzoeken u op grond van artikel 7.14, lid 1 Wm en overeenkomstig het tweede lid binnen negen weken na de openbare kennisgeving uw advies uit te brengen over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieueffectrapport.

De startnotitie is tevens toegestuurd naar de wettelijke adviseurs, de ministeries van LNV en VROM en naar de facultatieve adviseurs Gedeputeerde Staten van Noord-Holland en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, met het verzoek uiterlijk 19 januari 2005 te reageren.

1/2

Sector Ruimte

Geadresseerde Commissie voor de milieueffectrapportage
Onderwerp startnotitie MER jachthaven Schelphoek

Voor het maken van nadere werkafspraken kunt u contact opnemen met bovengenoemde contactambtenaar.

Hoogachtend,
namens het college
het hoofd van de afdeling Stadsontwikkeling

hr. M. van Drongelen

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in het "Westfries Weekblad" d.d. 22 december 2004

■ STARTNOTITIE MILIEUEFFECTRAPPORTAGE JACHTHAVEN DE SCHELPHOEK HOORN

Burgemeester en wethouders maken op grond van artikel 7.12, lid 4 van de Wet milieubeheer (Wm) het volgende bekend.

De locatie Schelphoek is gelegen in en aan het Markermeer in het zuidoosten van Hoorn, tussen het recreatiegebied Schellinkhouerdijk in Hoorn en het bedrijfsterrein de Schelphoek ten westen van het bedrijfsterrein Hoorn 80. De locatie Schelphoek is in beeld om te worden ontwikkeld als nieuwe jachthaven voor Hoorn met een maximum van 800 ligplaatsen. Naast voorzieningen als een botenhelling, een botenkraan en parkeervoorzieningen worden ook bouwkundige voorzieningen gerealiseerd. Deze voorzieningen zullen ruimte bieden aan een zeilopleiding- en wedstrijdcentrum voor de jeugd en de mindervalide zeilers en aan nautische bedrijvigheid zoals een jachtmakelaar, een zeilmakerij, een tuigerij en een watersportwinkel. Tevens voorziet de voorgenomen activiteit in de realisatie van enkele tientallen waterwoningen. De bouwkundige en aanlegvoorzieningen worden zoveel mogelijk drijvend uitgevoerd.

Op grond van artikel 7.2 Wm dient een milieueffectrapport (MER) te worden opgesteld. De MER begint met een startnotitie. De startnotitie is de schriftelijke mededeling op grond van artikel 7.17 Wm. Het bevat de basisgegevens van het project, onder andere een beschrijving van de MER-plichtige activiteit, de vaststelling van het plangebied voor de beoordeling van het MER, de relevante milieuthema's en de gemeentelijke ambities in dat kader, de ontwikkeling van de planalternatieven, inventarisatie van de benodigde gegevens en de opzet van het MER. Op basis van de startnotitie worden richtlijnen opgesteld voor het opstellen van het MER. De richtlijnen worden vastgesteld door de raad. Daarna wordt het MER zelf opgesteld. Het MER wordt vervolgens betrokken bij de ruimtelijke procedures.

De startnotitie ligt vanaf donderdag 23 december 2004 tot en met woensdag 19 januari 2005 ter inzage bij het loket Bouwen, Wonen en Ondernemen (zie onder het kopje 'TER INZAGE') Gedurende deze periode wordt een ieder in de gelegenheid gesteld opmerkingen te maken over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het MER. U dient uw opmerkingen, bij voorkeur schriftelijk, te richten aan het college van burgemeester en wethouders, postbus 603, 1620 AR Hoorn. Voor nadere informatie kunt u zich richten tot de heren E. van Dam, telefoon 0229-252467 of T. van der Lee, telefoon 0229-252462.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Gemeente Hoorn

Bevoegd gezag: Gemeente Hoorn

Besluit: Bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C10.3

Activiteit: Om de havencapaciteit van Hoorn uit te breiden wil de gemeente de ontwikkeling van een nieuwe jachthaven aan de Zuiderzeedijk, op de locatie Schelphoek, mogelijk maken. De jachthaven zal plaats bieden aan 500 tot 800 ligplaatsen.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 23 december 2004

richtlijnenadvies uitgebracht: 1 maart 2005

Bijzonderheden:

De Schelphoek ligt net buiten Vogelrichtlijngebied Markermeer. Daar het plan van invloed kan zijn op de vogelpopulaties, is hier mogelijk de externe werking van belang.

De belangrijkste punten voor het MER zijn: een goed inzicht in het plan en het programma, de effecten op de beschermde watervogelsoorten en de maatregelen die mogelijk zijn ter voorkoming van deze effecten.

Samenstelling van de werkgroep:

drs. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter)

ir. K.A.A. van der Spek

ing. R.L. Vogel

Secretaris van de werkgroep:

ir. J.M. Bremmer

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20050117	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	20050124
2.	20050112	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	Purmerend	20050124
3.	20050105	Provincie Noord-Holland	Haarlem	20050124

BIJLAGE 5A GEBIEDSBESCHERMING

Gebiedsbescherming op grond van de Natuurbeschermingswet (Nbw) die medio mei 2005 in werking zal treden. ¹¹

De gebiedsbescherming zal vanaf medio mei 2005 primair geregeld zijn in de nieuwe Natuurbeschermingswet. Voor projecten die gevolgen kunnen hebben voor richtlijngebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) of voor beschermde natuurmonumenten dient vanaf 1 mei een vergunning te worden aangevraagd bij de provincie die verantwoordelijk is voor het desbetreffende natuurgebied.

Beschermde natuurmonumenten zijn of worden aangewezen op grond van artikel 10 Nbw, en richtlijngebieden zijn of worden aangewezen op grond van artikel 10a Nbw.

Indien er sprake is van mogelijke gevolgen voor een Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied – ook eventueel op grond van externe werking - dan dient de volgende informatie, op grond van artikel 19a en volgende Nbw, in het MER te worden opgenomen.

1. Welke instandhoudingsdoelstelling(en) geldt (gelden) voor het desbetreffende richtlijngebied? Op grond van welke natuurlijke habitats (bijlage 1 van de Habitatrichtlijn), welke beschermde soorten (bijlage 2 Habitatrichtlijn) of welke vanwege de Vogelrichtlijn beschermde soorten heeft het gebied zich gekwalificeerd als speciale beschermingszone?
2. Kan op grond van de m.e.r.-plichtige activiteit, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten verslechteren of kan het een verstorend effect hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen? Kan de m.e.r.-plichtige activiteit de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied aantasten?¹²
3. In het MER moeten de milieugevolgen van de voorgenomen m.e.r.-plichtige activiteit voor het richtlijngebied beschreven worden gelet op de instandhoudingsdoelstelling.¹³
4. Kan er sprake zijn van significante gevolgen met betrekking tot de in dat richtlijngebied beschermde habitats en/of soorten ten gevolge van de voorgenomen activiteit afzonderlijk of in samenhang met andere plannen of projecten (cumulatie)? Zo ja (ook bij redelijke twijfel), dan moet er een passende beoordeling worden gemaakt.¹⁴
5. Indien er een passende beoordeling gemaakt moet worden, dient deze in het MER te worden opgenomen.¹⁵
6. Met zekerheid dient te worden vastgesteld, op grond van de passende beoordeling, dat de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied niet zullen worden aangetast.¹⁶
7. Wanneer de passende beoordeling leidt tot de conclusie dat er, ondanks mitigerende maatregelen, sprake kan zijn van aantasting van de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied, dan dient er aan de volgende aspecten aandacht besteed te worden:

¹¹ Voor een korte toelichting: www.minlnv.nl/natura2000. Voor de gehele tekst en bijlagen zie: www.europa.eu.int/comm/environment/nature/legis.htm

¹² Artikel 19d, eerste lid, Nbw.

¹³ Artikel 19a, onder a, Nbw.

¹⁴ Artikel 19f, eerste lid, Nbw.

¹⁵ Artikel 19f, tweede lid, Nbw.

¹⁶ Artikel 19g, eerste lid, Nbw.

- zijn er alternatieve oplossingen (met inbegrip van mitigerende maatregelen), waardoor er geen significante gevolgen voor het beschermde gebied optreden,
- of zijn er dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?¹⁷
- indien het project toch in of nabij een beschermd gebied moet plaatsvinden om dwingende redenen van groot openbaar belang en mitigerende maatregelen onvoldoende oplossing zullen bieden voor de mogelijke significante gevolgen, welke compenserende maatregelen zullen dan getroffen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

Eisen aan compensatie op grond van richtlijngebieden

1. Geen netto verlies aan waarden wat betreft areaal en kwaliteit (kwantitatieve en kwalitatieve eisen). *Dat wil dus zeggen dat de staat van instandhouding van beschermde habitats en soorten na compensatie gelijk dient te zijn aan de situatie voor de ingreep;*
2. Compensatie dient nabij het getroffen gebied plaats te vinden (of binnen het ecologische netwerk van de soort) onder de voorwaarde dat er een duurzame situatie ontstaat (nabijheidbeginsel);
3. De algehele samenhang van Natura 2000 dient gewaarborgd te worden (instandhoudingdoelstelling): daarom kan er nooit financieel worden gecompenseerd.
4. Zowel feitelijk, financieel als bestuurlijk: compensatie tijdig regelen. *Om dat gedurende de ingreep de kans op overleven vermindert, dient de compensatie voor de ingreep plaats te vinden en moet de compensatie door het te nemen besluit ook gegarandeerd worden.*

Het beginsel dat compensatie nabij het verloren gebied moet worden gerealiseerd **kan** ruimer worden ingevuld. Compensatie moet daar worden gerealiseerd waar het optimaal bijdraagt aan het instandhouden van (een) populatie(s). Het merendeel van de populaties van diersoorten in Nederland leeft in een netwerk van grotere en kleinere gebieden die met elkaar zijn verbonden in een zogenaamde netwerkpopulatie. Dit betekent dat uitbreiding van een klein gebied of verbetering van de ecologische verbindingen tussen de gebieden wel eens meer kan bijdragen aan het doel van compensatie dan uitbreiding van een groter gebied. In het MER kunnen dus meer locatiealternatieven voor compensatie in beschouwing worden genomen.

Aanvullende informatie voor een passende beoordeling op grond van de Vogelrichtlijn (VR)

Algemeen

De aangewezen VR-gebieden en aanwijzingsbesluiten zijn te vinden op de website van het Ministerie van LNV: www.minlnv.nl/thema/groen/natuur. De kaarten (bijlage 2) geven een landelijk overzicht maar zijn niet bruikbaar voor de precieze begrenzing. Deze is wel digitaal beschikbaar (shape-files) bij het Geodesk Alterra (Wageningen) en Expertisecentrum LNV (0318-822500).

¹⁷ Dwingende reden van groot openbaar belang (art. 6 Habitatrictlijn) met inbegrip van redenen van sociale of economische aard (zie artikel 19g, tweede lid, Nbw). Maar in geval van prioritare habitats of prioritare soorten zijn de argumenten beperkt tot die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid, of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten dan wel, na advies van de Europese Commissie, andere dwingende redenen van groot openbaar belang (zie artikel 19g, derde lid, Nbw).

VR-gebieden zijn aangewezen op grond van twee hoofdgroepen:

- *Broedvogels*: het landelijk belang voor soorten die genoemd zijn in Bijlage I van de Vogelrichtlijn (vijf beste broedgebieden gerangschikt naar procentueel aandeel in de landelijke populatiegrootte).

- *Watervogels*: trekkende watervogels wanneer zich tenminste 1% van de biogeografische populatie in een gebied ophoudt. Artikel 4, lid 4 verplicht tot het nemen van passende maatregelen ter voorkoming van verslechtering van de leefgebieden van de soorten waarvoor een VR-gebied is aangewezen, de 'kwalificerende soorten'¹⁸. Per VR-gebied zijn voor de vaststelling van de begrenzing daarnaast ook gegevens van 'begrenzingsoorten' meegewogen¹⁹, die waarschijnlijk onder hetzelfde beschermingsregime vallen.

Beschrijving milieugevolgen

Voor elke kwalificerende soort en begrenzingsoort moet worden aangegeven:

- verandering in het aantal paren en/of individuen;
- verandering in het oppervlakte leefgebied, wanneer relevant aangeven per functie (broeden, foerageren, slapen);
- in hoeverre sprake is van *significante gevolgen* tijdens en na de ingreep.

Let op: de kwalificerende soorten zijn niet altijd doelsoorten! Maar dienen dus wel in de effectbeschrijving te worden opgenomen.

Het wel of niet optreden van significante gevolgen is dé cruciale discussie bij de beoordeling van milieugevolgen in of nabij VR-gebieden. Dit zijn de effecten die de instandhoudingdoelstelling aantasten van de soorten waarvoor een VR-gebied is aangewezen. Het vaststellen en beoordelen daarvan vergt veel kennis van de aanwezigheid en de ecologie van de betreffende soort(en). De volgende toetsonderwerpen bieden daarbij houvast²⁰:

- habitatkeus van de betreffende soort(en);
- functie van het gebied voor de betreffende soort(en);
- verstoring- en vluchtafstanden;
- aantallen en zo nauwkeurig mogelijke verspreiding (bijv. broed- en slaappleaatsen);
- wijze van verstoring (bijv. lichthinder op nachttactieve watervogels, grondwater-onttrekking op moerasvogels);
- relatie met andere initiatieven die effect hebben op het gebied (cumulatie).

Om concreet met het begrip significantie te kunnen werken kan, in afwachting van een verdere beleidsmatige of juridische invulling, de eventuele vermindering van aantal vogels worden weergegeven door een percentage (bijvoorbeeld een 5%: een lagere grens is in de praktijk vaak niet werkbaar). Een afname van het gemiddeld seizoensmaximum van bijvoorbeeld de kleine zwaan ter plekke van >5% van de lokale populatie zou dan kunnen worden beschouwd als significant. Deze benadering is echter onderwerp van discussie. Het is mogelijk dat de verschillende fasen van een plan moeten worden getoetst als de aard van de ingreep een verschillend effect kan hebben.

Elke ingreep dient in combinatie met andere activiteiten (cumulatie) te worden getoetst. Dat geldt ook voor kleine projecten die op zichzelf niet tot significante gevolgen leiden maar door cumulatie wel in significante gevolgen kunnen resulteren. De initiatiefnemer dient wanneer verschillende concrete plan-

¹⁸ Zie nota van Antwoord Vogelrichtlijn, deel 1, Ministerie van LNV, 23-2-2000.

¹⁹ Zie nota van Antwoord Vogelrichtlijn, deel 1, Ministerie van LNV, 23-2-2000.

²⁰ Aangevuld naar "Wie is er bang voor de Korenwolf? Bestuurlijk juridische Kaderreeks 2003, uitgave Rijkswaterstaat

nen in/langs een VR-gebied spelen aan te tonen dat ook door cumulatie er geen significante gevolgen aan de orde zijn.

BIJLAGE 5B SOORTENBESCHERMING

Bestaande situatie en autonome ontwikkeling

In het MER moeten de in het studiegebied voorkomende doelsoorten²¹ worden beschreven die worden beïnvloed door de voorgenomen activiteit en alternatieven. In sommige situaties kan worden volstaan met een gemotiveerde selectie van de voorkomende doelsoorten. Prioritaire²² en kwalificerende soorten²³ moeten deel uitmaken van deze selectie.

Informatie over de doelsoort/kwalificerende soort/prioritaire soort:

- de mate van bescherming (Nederlandse en internationale wet- en regelgeving). *Deze informatie is nodig om indien mogelijk de gevolgen voor de populatie te kunnen toetsen;*
- de mate van bedreiging van de doelsoort in Nederland. Voor het bepalen van de mate van bedreiging wordt gebruik gemaakt van de Rode Lijsten. *Deze informatie is nodig om de ernst van de potentiële gevolgen (voor een populatie) te kunnen bepalen;*
- voor dieren het voorkomen van het aantal individuen/paren per ecologisch netwerk, verdeeld over de deelgebieden. Indien onbekend: de oppervlakte van de leefgebieden van een netwerk;
- voor planten de oppervlakte van de standplaats;

Informatie over de (meta)populatie²⁴ van de doelsoort (alleen voor die doelsoorten waarover wetenschappelijke gegevens beschikbaar zijn):

- betekenis van deze populatie voor het behoud van de soort in Nederland;
- mate waarin deze metapopulatie of het leefgebied duurzaam is, dan wel duurzame condities biedt;
- grootte, verspreiding en dichtheid van de (meta)populatie in het studiegebied of oppervlakte van het leefgebied van de (meta)populatie dat tot een ecologisch netwerk kan worden gerekend.

Voor het beschrijven van de autonome ontwikkeling kan voor dieren gebruik worden gemaakt van de verandering van het aantal individuen/paren of de populatiegrootte over de afgelopen jaren (historische trend). Voor planten kan de verandering in standplaatsoppervlakte worden gebruikt.

Beschrijving milieugevolgen

Voor elke (geselecteerde) doelsoort/kwalificerende soort/prioritaire soort moet worden aangegeven:

voor dieren:

- verandering van het aantal individuen/paren;
- verandering van de omvang van het leefgebied; wanneer relevant per functie aangeven in hoeverre er sprake is van het optreden van ernstige gevolgen; houd rekening met het optreden van cumulatie²⁵.

²¹ In het Handboek Natuurdoeltypen; bijlage 3 (LNV, 2001) staan alle doelsoorten.

²² Habitat- en vogelrichtlijngebieden zijn geselecteerd op grond van het voorkomen van bepaalde natuurlijke habitats en soorten. Een deel hiervan is aangeduid als prioritaire habitat of soort omdat de EU voor de instandhouding hiervan een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. Deze prioritaire typen natuurlijke habitats en soorten zijn respectievelijk in bijlage I en II van de Habitatrictlijn met een sterretje (*) gemerkt. Bij mogelijke aantasting hiervan dient ontheffing te worden aangevraagd bij de Europese Commissie. Alle prioritaire soorten zijn ook doelsoort. Voor hele tekst van de Habitatrictlijn en bijlagen zie: www.europa.eu.int/comm/environment/nature/legis.htm

²³ Kwalificerende soorten en prioritaire soorten alleen in het geval van Vogelrichtlijn- en Habitatrictlijngebieden.

²⁴ Een soort bestaat uit een groot aantal individuen die in het algemeen samenleven in een metapopulatie. Een metapopulatie bestaat uit een aantal deelpopulaties die onderling met elkaar zijn verbonden waardoor uitwisseling mogelijk is. Deze metapopulatie leeft in Nederland in het algemeen in een ecologisch netwerk van grotere en kleinere gebieden die onderling met elkaar zijn verbonden.

voor planten:

- verandering van de grootte van het verspreidingsgebied. Deze wordt bepaald door de abiotische omstandigheden die door het voornemen gewijzigd kunnen worden. Inzicht in de verandering van de abiotische omstandigheden dient als eerste gegeven te worden;
- in hoeverre er sprake is van het optreden van ernstige gevolgen.

Voor de doelsoorten (dieren)/kwalificerende soort/prioritaire soort waarover wetenschappelijke informatie op populatieniveau beschikbaar is moet het volgende worden aangegeven.

Indien de gevraagde informatie onder optie 1 ontbreekt dan kan optie 2 worden toegepast:

Optie 1, de kans op het verdwijnen of uitsterven van een (meta)populatie in het studiegebied. Dit kan kwalitatief worden beoordeeld. Indien die kans zeer groot is zal ook voor de populatie(s) waarmee uitwisseling plaatsvindt een inschatting moeten worden gemaakt van deze kans. Indien er een kans bestaat op verdwijnen of uitsterven moet worden aangegeven wat dit betekent voor het behoud van de soort in Nederland.

Optie 2, de mate van aantasting van de oppervlakte van het ecologisch netwerk, en een inschatting van de gevolgen hiervan voor het voortbestaan van duurzame condities van het ecologisch netwerk van de populatie.

Daarnaast is het te overwegen – maar dit is niet verplicht – om alle informatie die nodig is voor een ontheffingsaanvraag op grond van de Flora- en faunawet (Ffw), ook op te nemen in het MER en de aangeleverde informatie op correctheid te laten beoordelen door de Commissie.

Indien ontheffing moet worden aangevraagd en er is besloten dat dit onderdeel van het MER wordt dan geldt het volgende: iedere in het plangebied voorkomende beschermde soort moet worden genoemd en per soort moet worden aangegeven wat de gevolgen zullen zijn. In geval van een ontheffingsaanvraag kan er dus niet met doelsoorten of een selectie hiervan worden gewerkt. De gevraagde informatie bestaat uit:

1. Welke beschermde planten- en diersoorten op grond van de Ffw komen in en nabij het plangebied voor?
2. Leidt het realiseren van het voornemen tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de Ffw betreffende planten en/of dieren?
3. Kan het plan zodanig aangepast worden dat dergelijke verboden handelingen niet worden gepleegd?
4. Is om het plan te kunnen uitvoeren een ontheffing op grond van art. 75 van de Ffw vereist?
5. Ontheffing kan worden verleend, indien:
 - er geen andere bevredigende oplossing bestaat (reëel alternatief) en;
 - sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu gunstige effecten, en;
 - geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

²⁵ Cumulatie: elke ingreep in een Vogelrichtlijn- of Habitatrichtlijngebied dient in combinatie met andere activiteiten te worden getoetst. Indien hiervan sprake kan zijn dient de initiatiefnemer aan te tonen dat er ook door cumulatie geen significante gevolgen zullen optreden.

**Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Realisatie
Jachthaven De Schelphoek te Hoorn**

Om de havencapaciteit van Hoorn uit te breiden, wil de gemeente de ontwikkeling van een nieuwe jachthaven aan de Zuiderzeedijk, op de locatie Schelphoek, mogelijk maken. De jachthaven zal plaats bieden aan 500 tot 800 ligplaatsen.

ISBN 90-421-14584